

MARC SOLER,
director adjunt corporatiu
del COMB

Sistema sanitari i demografia mèdica

Les incongruències demogràfiques són el reflex d'una situació de manca de definició clara de cap a on ha d'anar el nostre sistema sanitari públic i privat, tant a l'Estat espanyol com a Catalunya

En relació amb els aspectes demogràfics, hem seguit amb la tònica dels darrers anys, tot i les altes taxes de metges per habitant i any (3,9/1.000 hab.) respecte a la mitjana europea (3,4/1.000 hab.). Continuem sent un país on més del 50% dels metges que s'incorporen a treballar entre nosaltres són nascuts i formats a l'estranger, i dos de cada tres estudiants que volen matricular-se a la Facultat de Medicina es queden al carrer i han de reorientar les seves aspiracions i el seu futur. Entre les dades de l'any 2009 que recull el Gabinet d'Estudis Col·legials, n'hi ha una de rellevant: per primera vegada, el grup més nombrós de nous residents han nascut a l'estranger.

Les incongruències demogràfiques són el reflex d'una situació de manca de definició clara de cap a on ha d'anar el nostre sistema sanitari públic i privat, tant a l'Estat espanyol com a Catalunya.

L'any 2009, el COMB va comparèixer a la Comissió de Sanidad del Senado que estudia la necessitat de recursos humans en el Sistema Nacional de Salud. El COMB va fer explícit que els factors¹ que incideixen en el nombre de metges d'un país són:

1. **Demogràfics professionals:**
 - Metges formats a les universitats del país.
 - Metges estrangers formats en universitats estrangeres.
 - El model de formació de metges especialistes.
 - Autoregulació professional.
 - Les jubilacions.
2. **Organització i model sanitari:**
 - Demanda sanitària.
 - Oferta sanitària i cartera de serveis.
 - Organització dels equips professionals.
 - Relacions entre nivells assistencials.
3. **Organització dels recursos humans:**
 - Sistema de pagament i honoraris.
 - Activitat dels metges.
 - Productivitat dels professionals sanitaris.

Per altra banda, la Comissió Europea fa referència, en el seu *green paper* sobre *El personal sanitari europeu* (2008), a les necessitats que els països promoguin polítiques de promoció de la sostenibilitat del personal sanitari europeu relacionat amb factors demogràfics, equiparació en les diferents fases de la formació, mobilitat professional, impacte de les noves tecnologies, política de cohesió i, a l'últim, la promoció del paper de les empreses sanitàries professionals seguint els principis de l'informe de la Comissió Europea *Think Small First: Small Business Act*.

Tal com es descriu al document de la Comissió Europea, cal que els diferents països actuïn per resoldre els diferents problemes demogràfics de tot el personal sanitari. En la línia del document, quan parlem de demografia cal actuar sobre molts aspectes de l'organització. La solució als diferents desajustos demogràfics dels metges està condicionada

per la suma de propostes que permetin gestionar els recursos disponibles i facin participar els diferents actors: usuaris, metges, professionals sanitaris, gestors i administracions.

Cal que els responsables sanitaris prenguin decisions relacionades amb el finançament de la sanitat, sobre la incorporació o no de mesures de copagament especialment enfocades a contenir, entre d'altres, la despesa farmacèutica i la hiperfreqüentació, mesures sobre la cartera de serveis (serveis sanitaris que presta el servei públic) i disminuir la precarietat de les condicions laborals i professionals.

Des de la perspectiva professional, és necessari que els metges avancem en procediments que permetin un sistema de formació d'especialitats adaptat a les necessitats actuals i incorporar la troncalitat de forma progressiva per tal que els residents i futurs especialistes tinguin la possibilitat de canviar d'especialitat del mateix tronc si el seu progrés professional i les necessitats assistencials ho afavoreixen. Hem d'apostar decididament per l'autoregulació i per la recertificació (mai vista com un examen, sinó com a element d'avaluació entre professionals, que permeti al pacient saber i identificar en cada moment qui l'atén).

També, l'organització dels serveis sanitaris ha de ser més flexible i amb nous mitjans tecnològics. Ha de permetre avançar en la comunicació entre diferents nivells assistencials i entre els metges en general. Cal disminuir la burocràcia i copiar dels països a on s'ha avançat, com els *general practitioners* a Anglaterra. És necessari que el nostre sistema sanitari fomenti l'autonomia dels metges i de l'organització per tal que les decisions clíniques i de l'organització es puguin prendre des del lloc de treball.

En definitiva, cal promoure organitzacions més flexibles, més transversals, més enfocades al pacient i que permetin autonomia professional en el marc general de l'organització. ■

Articles de Miquel Bruguera i Àngels Martos a la secció "Temas de debate". *La Vanguardia*, 3 de maig de 2009.

1. Publicat a *Annals de Medicina*. Marc Soler, vol. 92, núm. 1, 2009